

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Svenska 1

Tema: Språklig variation och språkets normer

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll: Kunskaper om språk och språklig variation samt förmåga att reflektera över språkanvändning och attityder till olika språkbruk. Det handlar också om kunskaper om det svenska språkets uppbyggnad och språkliga normer, dvs. hur ord, fraser och satser är uppbyggda samt hur dessa samspelar.

Kunskapskrav

Eleven kan med god säkerhet använda grundläggande språkliga begrepp för att analysera och reflektera över hur olika språk och språkvarianter fungerar i olika kontexter. Eleven kan identifiera och beskriva språkliga normer och variationer samt ge exempel på språkets användning i olika miljöer.

Lärrarledda instruktioner

Introduktion till språklig variation (10 min)

- Diskutera vad språklig variation innebär och ge exempel på olika varianter av svenska.
- Presentera koncept såsom dialekter, sociolekter och idiolekter.
- Fråga eleverna om deras egna erfarenheter av språklig variation.

Normer och regler i språket (10 min)

- Gå igenom vad språkliga normer innebär och varför de är viktiga.
- Diskutera hur normer kan variera beroende på region och social grupp.
- Använd konkreta exempel på språkriktighet för att illustrera normer.

Språklig variation i litteratur och media (15 min)

- Analysera hur författare och skribenter använder språkliga varianter i sina texter.
- Ge exempel från både klassisk och modern litteratur samt media.

- Diskutera hur dessa variationer kan påverka textens budskap och mottagande.

Aktivitet kring språkdebatter (10 min)

- Introducera aktuella debatter om språkbruk i samhället, exempelvis språkpolitiska frågor.
- Diskutera hur olika språkvarianter och normer kan leda till olika åsikter och debatter.

Sammanfattning och reflektion (5 min)

- Sammanfatta lektionens innehåll.
- Fråga eleverna om deras tankar kring språklig variation och normer utifrån lektionen.

Aktivitet

Eleverna får åka hem och intervjua en person (familjemedlem, vän, eller kollega) om deras språkanvändning och erfarenheter av språklig variation. Eleverna ska ställa frågor som rör dialekter, språknormer och hur språket används i olika sammanhang. Efter intervjun ska de sammanfatta sina fynd i en kort skrivning (minst 200 ord).

Beräknad tidsåtgång: 15 minuter

Exit-ticket

- Vad menas med språklig variation?
 - Språklig variation avser de olika former och stilistiska drag som språket kan anta beroende på region, social grupp, eller situation.
- Ge exempel på minst två typer av språklig variation.
 - Dialekter och sociolekter.
- Vad är en språknorm?
 - Språknormer är regler och riktlinjer som styr hur språket bör användas i ett visst sammanhang.
- Hur kan språklig variation påverka kommunikationen?
 - Språklig variation kan påverka hur ett budskap uppfattas och kan skapa missförstånd eller fördjupa förståelsen beroende på mottagarens språkbakgrund.
- Varför kan normer variera mellan olika grupper?
 - Normer kan variera på grund av kulturella, geografiska och sociala faktorer som påverkar språkanvändning.

Hemläxa

Eleverna ska skriva en kort text (250-300 ord) där de reflekterar över

intervjun de genomfört, inklusive vad de lärt sig om språklig variation och språknormer.

Fördjupningsuppgift

Eleverna får i uppgift att göra en djupgående analys av en text där språklig variation och normer synliggörs. De ska använda litteraturvetenskapliga begrepp och verktyg för att analysera och diskutera textens språkliga stil och dess påverkan på läsarens förståelse.

Förslag för nästa lektion

Tema: Språk och identitet

Detta tema kan fokusera på hur språkanvändning är kopplad till identitet och kultur. Lektionen kan utforska hur språkbruk kan spegla socioekonomiska bakgrunder och hur det påverkar individers identitet i samhället. Innehållet bör täcka aktuella teorier om språk och identitet, parallellt med praktiska övningar i att reflektera över egen språkanvändning. Detta tema är relevant eftersom det bygger på den förra lektionens fokus på språklig variation och kopplar samman dessa koncept med individuella och kollektiva identiteter.

Förberedelser

- Förbereda case-studier av texter med språklig variation.
- Samla exempel på språkliga normer och variationer i media.
- Förbereda material för att dokumentera elevernas fynd under intervjuerna.

Tags: [Lektion](#)